

EIX DE DEBAT 1 - Objectius estratègics i prioritats geogràfiques

Per a donar resposta a algunes de les preguntes plantejades en aquest eix de debat, en la línia del que s'ha dit en el document de comentaris generals, es creu que hauria estat necessari haver fet una valoració que hagués incorporat indicadors d'impacte qualitatiu dels projectes finançats, ja que tal i com s'ha dut a terme és difícil saber si és encertat o no continuar apostant per les mateixes prioritats estratègiques i geogràfiques o bé reduir-les. L'avaluació no permet saber si concentrant sectorialment i geogràficament serem més eficients o no amb els objectius marcats. Passem a contestar algunes de les preguntes que es fan:

Recomanacions sobre les Línies estratègiques

1) Valorar la pertinència de donar un tractament diferenciat a l'acció humanitària, per facilitar-ne el còmput – i per tant millorar-ne el seguiment – així com el seu desplegament.

Resposta de Lafede.cat: Des de la federació catalana no veiem necessari obrir una línia estratègica per a l'acció humanitària. Creiem que l'AHiE s'ha d'integrar més amb la línia de desenvolupament, ja que una AHiE "aïllada" i "clàssica" pot ser també una AHiE menys transformadora. Pensem que la lògica global internacional avança a vincular l'acció humanitària amb desenvolupament, des d'un enfocament de drets, gènere i construcció de pau, de manera que l'AHiE transicioni principalment cap a les fases de recuperació i desenvolupament.

No considerem que la debilitat de l'AHiE de la Generalitat sigui tant per la falta de previsió d'una línia específica d'AHiE, com especialment a la falta d'aplicació d'instruments que la desenvolupin (cries específiques prèviament consensuades amb la resta d'actors institucionals i de la societat civil, inclusió d'enfocaments d'AHiE en determinades convocatòries poc adequats...). Per això, no es veu necessari obrir una línia específica d'AHiE, tot i que potser sigui necessari incloure determinades especificitats dins del nou Pla Director (si això realment és rellevant per fomentar el seu desplegament real). En cas que s'obris una línia, o que s'optés per incloure determinades especificitats, creiem que aquesta ha de ser treballada de manera consensuada. Qüestions com la localització de l'ajuda; centrar-se en allò que fa societats civils més resilients; el paper de les agències multilaterals i els instruments a aplicar; o com s'operacionalitza, són qüestions necessàries de treballar. A Lafede.cat tenim un grup de treball específic per a treballar aquesta línia des del que estariem a disposició de treballar conjuntament amb el Govern i amb la resta d'actors institucionals tots aquests aspectes per a millorar l'AHiE catalana.

Cal considerar que els recursos que pot posicionar l'AOD de la Generalitat en aquest camp són una gota d'aigua dins l'oceà de l'AHiE internacional. Per això és creiem necessari que tot el que es faci en aquest sentit es consensui amb la resta d'actors institucionals i de la societat civil via el Comitè Català d'Ajut Humanitària d'Emergència.

Recomanacions sobre els Objectius estratègics de Desenvolupament

3) Valorar la pertinència de reduir el nombre d'objectius de la línia estratègica de Desenvolupament.

Resposta de Lafede.cat: podríem estar d'acord amb una reducció del nombre d'objectius sempre i quan aquesta es faci sobre la base d'uns **criteris consensuats** i que el resultat **continui mantenint un paraigua prou ampli** amb el qual les organitzacions amb experiència en cooperació es puguin sentir còmodes. Som partidaris que els objectius estratègics han de donar sortida a les diferents especialitats i vocacions dels actors de la cooperació catalana.

El motiu de **reduir per a millorar l'impacte no ens sembla l'adequat**. No creiem que concentrar sectors incrementi l'impacte *per se*, ja que aquest depèn de molts altres factors. Primer caldrà veure com decidim mesurar l'impacte, i que els indicadors de mesurament siguin qualitius. Creiem que el més important per a l'impacte és la qualitat de formulació i d'execució dels projectes. I, en la mesura en què la quantitat invertida en un sector també contribueix a l'impacte, hem de tenir en compte que en aquest sector en concret possiblement no està invertint només la cooperació catalana, sinó molts altres finançadors, i que les pròpies ONG catalanes estan obtenint diners d'altres finançadors. Aquest aspecte és molt important. A la foto de l'avaluació d'alguna manera sembla que la cooperació que fa la Generalitat opera en un buit, quan en realitat el que fa es cofinançar activitats amb altres administracions catalanes, estatals i europees.

Per tant, per a nosaltres no es tracta tant de quants OE ha de tenir el nou PD 2023-2026, sinó saber a què responen i què és el que es pretén dur a terme amb els recursos comptabilitzats com a AOD. Creiem que prèviament a concentrar sectorialment **caldrà clarificar amb la resta d'actors institucionals i de la societat civil catalana cap a on volem dirigir la cooperació catalana i en què la volem especialitzar** perquè els recursos siguin multiplicadors i tinguin un major impacte.

4) Millorar el tractament de l'AOD dirigida als refugiats, i revisar la seva inclusió actual dins la línia estratègica de Desenvolupament.

Resposta de Lafede.cat: Des de la federació catalana **es valora negativament que aquesta despesa associada a serveis socials es compti com a AOD**. La xarxa europea d'ONGD [CONCORD](#), de la que la federació en forma part a través de la representació de la *Coordinadora de ONGD para el Desarrollo*, fa anys que diferencia entre AOD genuïna i AOD total, entenent que **l'AOD genuïna és aquella que no comptabilitza com a AOD els recursos destinats a persones refugiades que arriben a casa nostra**. Les organitzacions de la societat civil de tota Europa entenem que els recursos destinats a atendre les

persones refugiades que arriben a casa nostra s'haurien de comptabilitzar, des del primer dia, com a despesa de les polítiques socials, de la mateixa manera que es fa amb la resta de ciutadans nascuts a Europa. Entenem que les persones refugiades haurien de ser considerades ciutadania amb els mateixos drets i deures que la resta de ciutadania nascuda a Europa. El fet d'haver nascut a un país elegible com a receptor d'AOD no hauria de ser motiu perquè la despesa social que es destina per a garantir els seus drets es comptabilitzi com AOD durant els primers 12 mesos d'estància a Europa, per més que el CAD de l'OCDE ho permeti. En coherència amb aquesta demanda de les organitzacions civils europees, **es demana que la DGCD no comptabilitzi com a AOD allò que destina a sufragar despeses socials a les persones refugiades durant els primers 12 mesos de la seva estada a Catalunya.** Tanmateix, si finalment decideix comptabilitzar-ho dins l'AOD catalana especifiqui i diferenciï clarament l'AOD genuïna de l'AOD total.

Trobareu més informació al respecte al darrer informe de CONCORD sobre l'AOD del 2021 (que es pot trobar a : <https://aidwatch.concordeurope.org/2021-report/>), així com en la demanda que han fet les principals plataformes d'ONG europees al CAD de l'OCDE per tal que aquesta despesa no computi com a AOD (a: www.oecd.org/dac/CSO_recommendations_to_the_DAC_on_IDRC_May_2017.pdf).

5) Valorar la pertinència de vincular les prioritats geogràfiques amb objectius específics de desenvolupament (prioritats sectorials).

Resposta de Lafede.cat: des de la federació **no creiem que sigui necessari fer aquest creuament de prioritats geogràfiques i sectorials.** Si partim de la idea “discutible” de reduir objectius i de reduir països per a millorar l'impacte, buscar també les interseccions entre ells seria aconseguir una cooperació excessivament restringida, limitada i acotada. Cal anar amb compte de no acotar-ho tot tant que tornem a l'escenari de convocatòries de programes passades on es limitava tant geogràficament com sectorialment el que s'anava a finançar que la capacitat de les ONG de poder treballar els temes prioritaris de les sòcies del sud global i de les poblacions titulars de drets a les quals ens adrecem era molt limitada. Com s'ha dit anteriorment, defensem que l'impacte rau principalment en la qualitat i idoneïtat dels projectes més que de la seva concentració en determinats sectors i/o països.

Si finalment la DGCD vulgués treballar en aquesta línia, **des de Lafede.cat demanem que prèviament a vincular prioritats geogràfiques amb prioritats sectorials es faci un treball de concert amb la resta d'institucions i organitzacions catalanes,** per tal d'alinejar sectorialment com geogràficament tota la cooperació catalana (entesa com aquella que fan totes les institucions i organitzacions catalanes). Creiem que aquest exercici és imprescindible per no desatendre actuacions que actualment estan tenint un bon impacte. A tall d'exemple, volem posar de manifest que el treball de construcció de pau i suport a defensores de drets humans la cooperació catalana no només és capdavantera a Centreamèrica, sinó també a la regió MENA en la seva globalitat (Nord d'Àfrica i Orient Mitjà), a la que l'Ajuntament de Barcelona hi dona molta atenció. Si féssim només la mirada del que finança l'ACCD potser es podria arribar a la conclusió que només cal apostar per a treballar amb Centreamèrica el suport a defensores de drets humans i estaríem desatenent una sector de la cooperació catalana que té impacte positiu a altres regions actualment no prioritàries per al Govern català.

Recomanacions sobre les prioritats geogràfiques

6) Valorar la pertinència de reduir el nombre de països i col·lectius prioritaris

Resposta de Lafede.cat: des de la federació catalana pensem que la mostra que recull l'avaluació intermitja del Pla Director 2019-2022 no és prou àmplia per recomanar una reducció del nombre de països, ja que els divuit mesos avaluats han tingut una distribució geogràfica poc comuna (especialment l'any 2020 en ple esclat de la pandèmia) i no reflecteixen un històric.

De la mateixa manera, considerem que **la prioritització de països s'hauria de fer sobre la base d'uns criteris de consens**. Considerem una pràctica poc recomanable parlar d'un nombre concret de països sense haver fet la reflexió prèvia del perquè seria necessari o recomanable excloure a algun dels actuals. Novament pensem que reduir països per a millorar l'impacte no hauria de ser l'eix de reflexió sinó que abans caldria **fer una reflexió en com volem mesurar l'impacte**. Desconeixem si la concentració geogràfica es traduiria automàticament en un major impacte. La nostra experiència ens fa afirmar que l'impacte positiu principalment ve per la qualitat dels projectes més enllà de si estan concentrats o no en determinats països. També pensem que la millora de l'impacte no vindrà tant pel fet d'ajuntar projectes catalans en pocs països (o sectors), sinó perquè els projectes catalans s'associïn o aliïn amb altres actors locals i internacionals. Per aquest motiu, **es demana que abans de reduir el nombre de països i col·lectius prioritaris es dugui a terme una avaluació sobre com mesurar l'impacte i si limitar les accions en determinats països augmentaria l'impacte de la cooperació catalana**. També demanem que les seves conclusions siguin oportunament debatudes en profunditat en el si del Consell de Cooperació amb tots els actors de la cooperació catalana, de manera que en cas que s'arribi a la conclusió que és bo reduir el nombre de països es faci de manera concertada amb la resta d'unitats de la Generalitat (sinó tindrem les ONG treballant en determinats països i els Departaments treballant en altres), així com amb la resta d'administracions catalanes (per aconseguir un efecte multiplicador de les accions).

Mentre no es faci aquesta avaluació **som partidaris de donar continuïtat a les capacitats instal·lades i el treball que actualment estan fent les ONGs catalanes als diversos països on operen**.

Dit això, en el cas de **determinats instruments** – com és el cas de programes - **valorem positivament que el marc d'intervenció pugui ser la regionalitat**, sempre que cobreixin com a mínim dos països prioritaris (tipus Centre-Amèrica, Cono Sud, Maghreb, Mashreck...), ja que ofereix possibilitats d'incidència conjunta i accions Sud-Sud.

Recomanacions sobre els Objectius estratègics d'Educació per al Desenvolupament:

7) Definir amb major detall la línia estratègica d'EpD, tant a nivell conceptual com operatiu.

Resposta de Lafede.cat: una vegada més hem de lamentar que l'avaluació es concentra a fer una valoració quantitativa i no qualitativa de les accions i dels objectius estratègics. Hi trobem **manca de claredat conceptual**, resultat de no haver avançat en l'OE1 de promoure l'especificitat de l'EpD i la seva articulació amb les actuacions de desenvolupament.

Disortadament **els quatre objectius estratègics de la L2 són molt genèrics i no permeten avaluar l'EPD realitzada pel Govern català amb el grau de profunditat que merita**. Es troba a faltar més detall de quins són els eixos temàtics que s'han finançat més, així com saber quins dels quatre àmbits estratègics de l'EPD (sensibilització, formació, investigació, incidència i mobilització) tenen més pes i quins cal reforçar. De la mateixa manera, es troba a faltar què s'està impulsant a nivell metodològic i d'innovació en les accions o com s'estan enfortint o s'enfortiran els agents d'EPD des de la seva diversitat "multiactors", així com quina és la distribució territorial dels projectes d'EPD. També observem una manca d'apropiació per part de la DGCD dels projectes de comunicació crítica i transformadora que finança i que realitzen les entitats de Justícia Global.

Amb tot, **estem d'acord amb la recomanació 7 de l'avaluació quan afirma que cal clarificar què implica a la pràctica la integració de la línia d'EPD**. Coincideix amb la demanda històrica de les entitats d'adaptar instruments de l'EGBDH a l'EPD, amb formularis més adaptats a les necessitats de la L2; és a dir, amb criteris, indicadors i instruments de seguiment adaptats a l'EPD, per augmentar el rigor, la coherència i la qualitat de les actuacions. Entenem també que la recomanació proposa, ni que sigui de manera implícita, la necessitat d'elaborar una Estratègia d'EPD, que ja era un compromís del Pla Director actual, i que malauradament no s'ha fet, tot i l'empenta i l'esforç dut a terme per les entitats socials en el procés de participació del grup de Treball sobre l'Estratègia d'EPD durant l'any 2021. Tot i que no tenim garanties a futur que ara es faci, defensem de nou que **el proper Pla Director incorpori de nou l'elaboració d'una Estratègia d'EPD** perquè permetria:

- consensuar un marc teòric de l'EPD amb els agents educatius i socials;
- definir instruments adequats i eines per a desplegar la línia estratègica d'EPD i per a fer-ne seguiment;
- definir indicadors i instruments d'avaluació i
- incloure en els objectius estratègics, menció a temes d'interculturalitat, antiracisme o descolonialitat, que actualment no estan incorporats.

Per tot això, també considerem imprescindible incorporar el document de recomanacions del GT sobre Estratègia d'EPD com a document de referència en l'elaboració del nou Pla Director.